

Ieder kwartaal peilen VKW Limburg en UNIZO Limburg naar het aanvoelen van de Limburgse ondernemers en bedrijfsleiders over de economische gang van zaken in de bedrijven. De resultaten van deze bevraging worden verwerkt tot één globaal cijfer: de Polsslag Ondernemend Limburg (POL).

PERSBERICHT

donderdag 1 april 2021

POL in april naar +1,2

Limburgse ondernemers tankten vertrouwen dankzij opnieuw beter eerste kwartaal

POL **voor het eerst** sinds uitbraak corona weer (nipt) in de **plus**

Evaluatie voorbij **eerste kwartaal** was heel **stuk beter**, maar bleef nog negatief

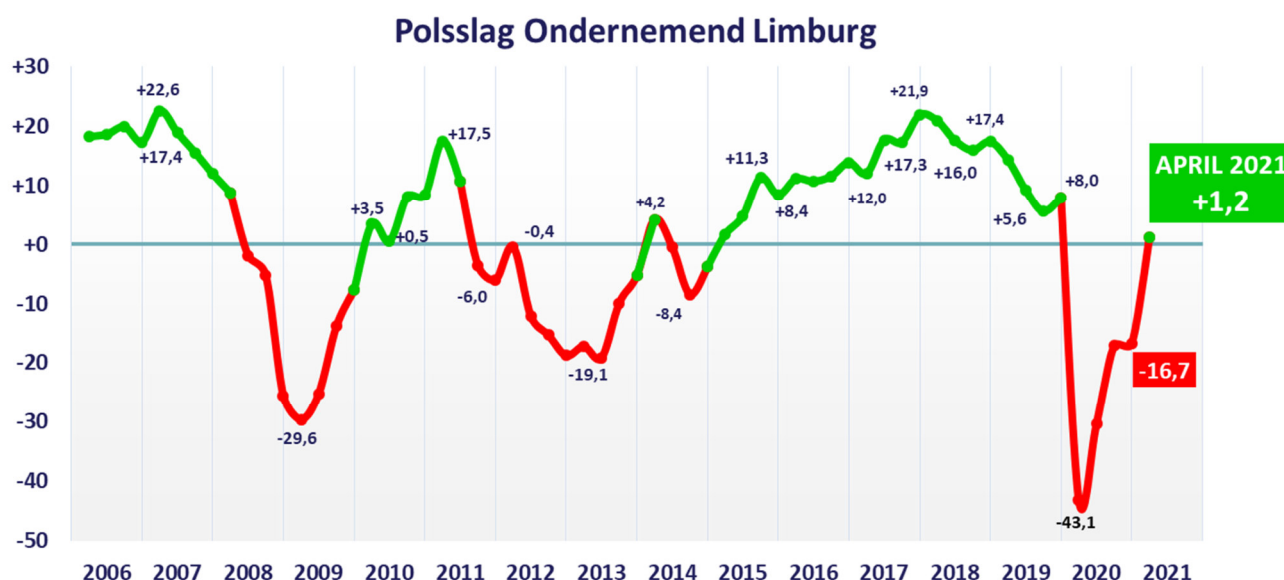
Verwachtingen voor Q2 terug op licht positief **pre-coronacrisisniveau**

Tewerkstellingsgroei weer in het **voorzicht**, behalve in detailhandel

Bouw, productie en groothandel trekken met positief gemoed de **kop**,
dienstensector en detailhandel blijven op **grote achterstand**

Dienstenbedrijven hopen in Q2 **bij te benen**, detailhandel kent **weinig hoop**

Grootste bedrijven tonen meest positieve vooruitzichten in **drie jaar**, voor kleinste is de **weg nog erg lang**

De impact van de recent verstrengde coronamaatregelen of 'derde lockdown' zullen nog moeten blijken, maar de Limburgse bedrijven tankten tijdens het eerste kwartaal van 2021 voldoende vertrouwen om de Polsslag Ondernemend Limburg (POL) van VKW Limburg en UNIZO Limburg voor het eerst sinds het uitbreken van de coronacrisis terug richting een - weliswaar nipt - positief cijfer te stuwen. De POL stijgt in april 2021 van -16,7 naar +1,2.

Na de adempauze die werd opgetekend bij de vorige peiling in januari, herneemt de Polsslag Ondernemend Limburg zo de steile herstelcurve die de twee daaraan voorafgaande kwartalen werd ingezet, na het historische dieptepunt van -43,1 in april vorig jaar.

Terwijl de evaluatie van het voorbije kwartaal duidelijk en méér dan 3 maanden geleden verwacht crescendo ging, van -18,7 naar een weliswaar nog altijd negatief -4,6, gaat de prognose voor het tweede kwartaal van 2021 op dat elan door tot +6,9. De verbetering van het sentiment bij de Limburgse bedrijven zet zich over alle indicatoren door. Omzet en investeringen wisten al in het voorbije kwartaal boven water te komen, voor het komende kwartaal wordt ook weer export- en tewerkstellingsgroei in het vooruitzicht gesteld.

Wel is de Limburgse economie er op dit ogenblik duidelijk een van twee snelheden. Met enerzijds de bedrijven uit de bouw, productie en groothandel, die het voorbije kwartaal reeds lichtjes positief beoordeelden en de verwachtingen verder optrekken. En anderzijds de, ondanks dat Q1 ook hier enige verbetering bracht, achterblijvende detailhandel en de dienstensector, die zelfs al voor de tweede keer op rij het meest belabberde kwartaal van alle sectoren laat noteren. Met een nipt positieve prognose hopen de dienstenbedrijven komend kwartaal wel de oversteek naar de koplopers te maken. Alle bedrijfsgroottes verwachten een verdere verbetering in het komende kwartaal, maar het zijn de grootste bedrijven die hierin de kroon spannen met de hoogste vooruitzichten in meer dan 3 jaar. Voor de kleinste bedrijven lijkt de weg naar positieve POL-cijfers echter nog erg lang.

Ruben Lemmens, gedelegeerd bestuurder VKW Limburg: *"De coronacrisis blijft een erg zware dobber voor onze Limburgse bedrijven. Maar hier zien we opnieuw de bevestiging dat zij nooit bij de pakken blijven zitten. Integendeel! De veerkracht van onze Limburgse bedrijven spat van deze nieuwste Polsslag Ondernemend Limburg. Daar zijn we blij om. Vooral omdat de meting gebeurde met de recente verstrengingen van de coronamaatregelen op komst. Dat de POL eerder dan verwacht weer een positief signaal toont, benadrukt dat onze bedrijven, eens ze niet meer (allemaal) aan banden worden gelegd, klaar staan om er alles aan te doen om onze welvaart weer op te bouwen. De spagaat die zich meer en meer aftekent tussen en binnen sectoren en tussen grote en kleine bedrijven verontrust ons wel. Zo'n economie van twee snelheden mag niet te lang blijven duren. Want op die manier dreigen we niet alleen veel geld te spenderen aan de status quo om (fundamenteel gezonde) bedrijven door de crisis te blijven sleuren en mensen in tijdelijke werkloosheid thuis te laten zitten, maar we dreigen ook onze groeibedrijven ferm te fnuiken in hun ambities. Nu de POL-cijfers voor het komende kwartaal zelfs wijzen op een behoorlijke tewerkstellingsgroei in vier van de vijf sectoren,*

wordt die vrees meer en meer reëel. En dreigen we nieuwe investeringsprojecten mis te lopen, alleen maar omdat de betrokken bedrijven er door de erg lage jobmobiliteit gewoonweg geen werknemers voor vinden.”

Bart Lodewyckx, gedelegeerd bestuurder UNIZO Limburg: *“Enerzijds is het goed om te zien dat een groot aantal ondernemers terug met vertrouwen naar de toekomst kijkt. Ze staan vol goesting in de startblokken om eindelijk terug normaal te kunnen ondernemen. De globale positieve blik op het volgende kwartaal – ondanks de recente verstrengingen – benadrukt dat nogmaals. Anderzijds verbergt het globaal positief cijfer ook de bijzonder slechte situatie van enkele sectoren.*

Tegenover het optimisme in de bouw, productie en groothandel staan nog duidelijk negatieve cijfers in de detailhandel en diensten. Vrij logisch, aangezien het voor heel wat winkeliers, horeca-ondernemers, contactberoepers en de eventsector gewoonweg onmogelijk gemaakt wordt om te kunnen ondernemen. We hebben alle begrip voor een daadkrachtig signaal van de overheid om via een derde lockdown de coronacijfers opnieuw naar beneden te krijgen, maar tegenover de opoffering van onze ondernemers moet een engagement van diezelfde overheid staan om de vaccinaties op korte termijn serieus te versnellen. Anders kampen we over enkele weken opnieuw met dezelfde problemen.

Ondernemers hebben een perspectief nodig op basis van daden en cijfers, niet op basis van symbolische datums. Ook de vraag naar een verdere versterking en uitbreiding van bestaande steunmaatregelen blijven we op tafel leggen, totdat ook de zwaarst getroffen sectoren er terug staan. Daarnaast is een rechtzetting van het overbruggingsrecht nodig. We vinden het onaanvaardbaar dat vorige week aan een grote groep handelaars die enkel nog op afspraak kunnen werken een dubbel overbruggingsrecht beloofd werd, en dat die belofte deze week doodleuk wordt ingetrokken ... Samengevat: we vragen dat het stijgend ondernemersvertrouwen door de overheid gehonoreerd wordt op het vlak van versnelde vaccinaties en verstevigde steun. Want anders kan het startschot waar onze ondernemers op zitten te wachten voor velen wel eens een nekschot zijn.”

Polsslag Ondernemend Limburg

Analyse april 2021

POL herneemt herstel en stijgt tot +1,2

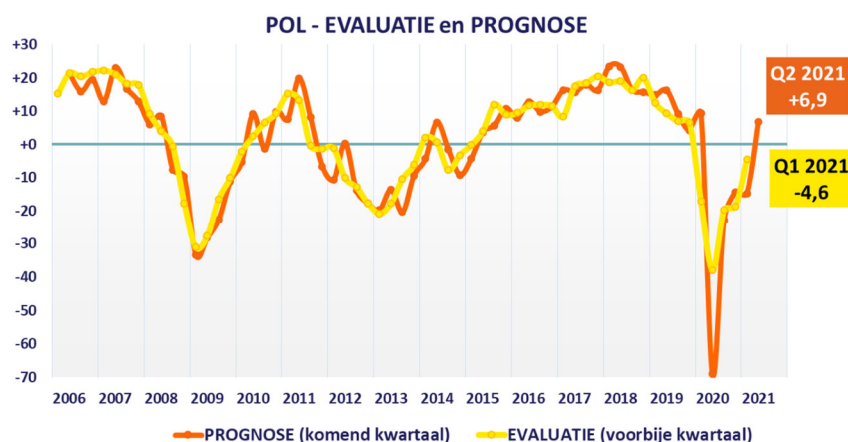
Na de adempauze en status quo in januari vertoont de Polsslag Ondernemend Limburg in **april 2021** een herneming van het forse herstel in de twee daaraan voorafgaande kwartalen. De **POL stijgt stevig door tot +1,2** en eindigt daarmee **voor het eerst sinds het uitbreken van de coronacrisis opnieuw in de plus**. Amper 4 kwartalen na het desastreuze dieptepunt van -43,1, vlak na het uitbreken van de coronacrisis, is daarmee opvallend snel een **kleine meerderheid van de Limburgse werkgevers opnieuw positief gestemd** over de economische gang van zaken in hun bedrijf. Het gaat om de **grootste sprong voorwaarts van de POL ooit** opgetekend in één kwartaal. De positieve evolutie van de POL moet uiteraard wel afgezet worden tegen de achtergrond van de grootste economische crisis sinds de Tweede Wereldoorlog.

Op te merken valt dat de bevraging werd afgenomen in de **periode rondom de recente aankondigde verstrenging** van de coronamaatregelen, waarbij o.a. de niet-essentiële winkels nog enkel op afspraak mogen werken en de contactberoepen de deuren opnieuw dienden te sluiten. Hoewel de antwoorden weliswaar een klein verschil vertonen in het sentiment voorafgaand aan en na dat verstregde maatregelen duidelijk werden, doen ze geen afbreuk aan de **algemene sterk opwaartse tendens** die uit de globale POL-cijfers spreekt. Die blijkt **zowel uit de evaluatie van het voorbije eerste kwartaal, als uit de vooruitzichten** voor het komende tweede kwartaal van 2021.

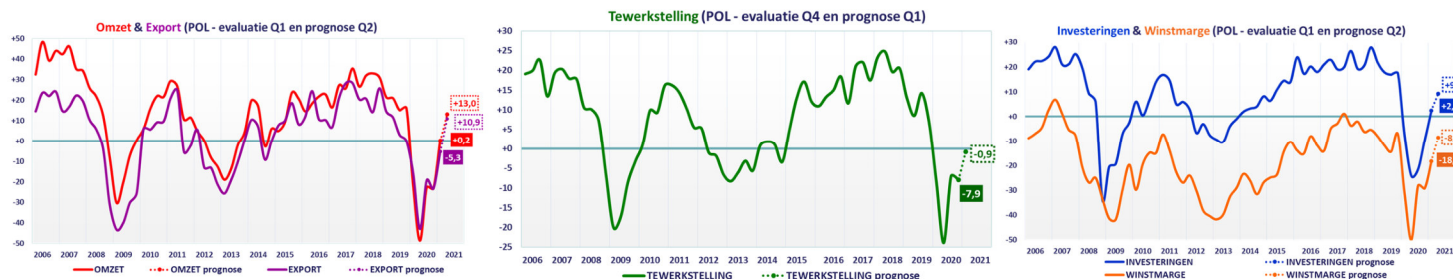
Het algemene POL-sentiment wordt zoals steeds gevormd door een combinatie van de evaluatie van het afgelopen kwartaal en de verwachtingen voor het komende kwartaal van de Limburgse ondernemers.

Eerste kwartaal 2021 vertoont sterke verbetering...

Na de minieme verbetering tot -18,7 in het laatste kwartaal van 2020, verdappert de **evaluatie van het afgelopen kwartaal** in Q1 met een cijfer van **-4,6** bijna even fors als in de zomer van 2020, toen van uit het dieptepunt van de coronacrisis de sterkste verbetering ooit werd genoteerd. De stijging is **veel groter dan wat** drie maanden geleden door diezelfde ondernemers werd **verwacht** (-14,7).

De sterke en beter dan verwachte verbetering van de evaluatiecijfers voor het afgelopen kwartaal uit zich **over alle indicatoren heen**. De indicator **investerings** slaagt er zelfs in opnieuw een **positief cijfer** te laten optekenen (+2,4 komende van -9,7). Toch wel goed nieuws dat opnieuw een meerderheid van de Limburgse bedrijven de investeringen crescendo ziet gaan. Ook de **omzet** gaat met +0,2 nipt in de plus en staat daar mee garant voor de **grootste sprong voorwaarts** van alle indicatoren in vergelijking met het voorgaande kwartaal. De indicator **export** volgt dat voorbeeld, maar strandt vooralsnog op -5,3. Ook de indicator **tewerkstelling** bleef met -2,0 **nog licht negatief**, maar ook dat is een verbetering komende van -7,9. Toch is dit de **enige indicator die onder de verwachtingen** van drie maanden geleden bleef (-0,9). De **winstmarge** tenslotte blijft met -18,2 **fors negatief** beoordeeld, ondanks ook hier een verbetering (was -29,2 in Q4).

... en vooruitzichten Q2 gaan op elan verder tot +6,9

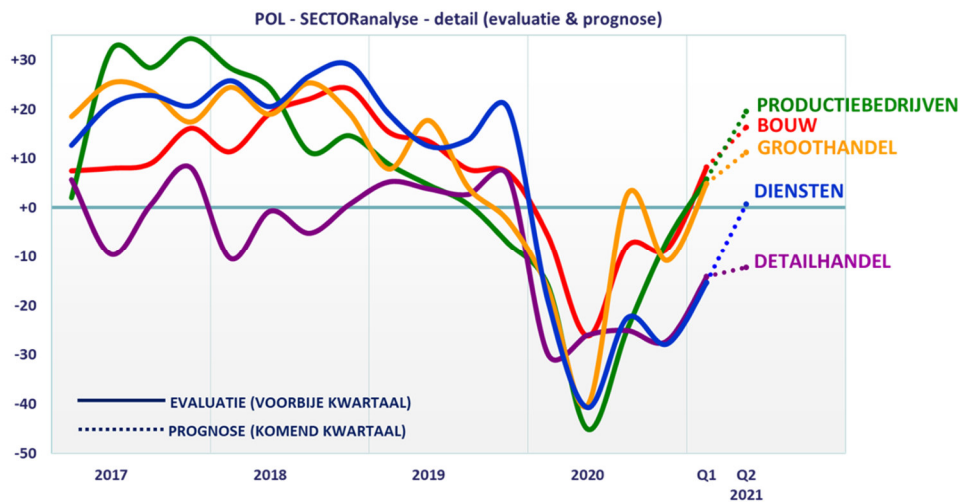
Voor het tweede kwartaal 2021 **verwachten de Limburgse bedrijfsleiders een verdere positieve evolutie**. De vooruitzichten stijgen behoorlijk fors door tot +6,9, zowel in vergelijking met de prognose van drie maanden geleden (-14,7), als ten opzichte van de evaluatie van het net afgelopen kwartaal (-4,6). Daarmee zijn de verwachtingen voor het komende kwartaal zelfs **hoger gespannen dan het geval was voor het laatste kwartaal van 2019**, toen nog niemand van Covid-19 had gehoord.

Op de **winstmarge** na (-8,5), wordt voor het 2de kwartaal van 2021 voor **elk van de indicatoren een cijfer ruim in de plus geprognosticeerd** en dus een **verdere verbetering ten opzichte van Q1**. De prognose inzake **omzet** gaat daarin het **hoogst** met een cijfer van +13,0, op de voet gevolgd door de indicator **export** met +10,9. **Beide indicatoren gaan daarmee hoger dan de laatste prognose voor het uitbreken van de coronacrisis**. Met +9,8 geven de Limburgse bedrijven ook aan dat ze verwachten dat de **tewerkstelling** er in het tweede kwartaal **weer op vooruit** zou kunnen gaan. Ook de **investerings** **evolueren** met +9,0 (was +2,4 in Q1 2021) **verder in de goede richting**.

SECTORANALYSE

Een analyse van de POL-cijfers op basis van sector toont aan dat de Limburgse economie momenteel een **grote spagaat** vertoont tussen enerzijds de **bouw, de productiebedrijven en de groothandel** door wie het **afgelopen kwartaal in hoofdzaak positief** werd beoordeeld en anderzijds de **detailhandel en de dienstensector** voor wie de evaluatie van het afgelopen kwartaal weliswaar duidelijk verbeterde, maar die **nog steeds fors in de min** noteren. Voor het **komend kwartaal** voorzien **alle sectoren een duidelijke verdere verbetering**, maar is die bij de **detailhandel veel**

minder uitgesproken. De dienstensector daarentegen hoopt de sprong naar de koplopers te maken met nipt positieve vooruitzichten voor het Q2 2021.

▪ **DETAILHANDEL: weinig opbeurende vooruitzichten voor Q2**

Net als de overige sectoren verging het ook de **detailhandel** in het eerste kwartaal van 2021 - eindelijk - **wat beter**. De evaluatie voor het afgelopen kwartaal **bleef sterk negatief** gekleurd, maar kende met **-14,2**, komende van een evaluatie van **-27,2** over Q4 2020, **toch een duidelijk verbetering**. En een stuk beter ook dan drie maanden eerder verwacht (**-29,4**). Daar waar de overige sectoren al een tijdje uit het dal aan het klauteren waren, is het in feite pas **voor het eerst dat ook de detail enig soelaas** rapporteert. Maar **in tegenstelling tot de andere sectoren**, inclusief de dienstensector die Q1 2021 nog net iets negatiever evalueert, vertonen de **verdere vooruitzichten voor de detailhandel weinig extra optimisme**. De recent **verstrengde maatregelen**, die andermaal vooral deze sector hard treffen, zullen de rode lantaarn wellicht geen goed doen. De **indicatoren tewerkstelling en investeringen** gingen in Q1 enkel in de detailhandel de verkeerde kant op. Enkel de *omzet* wist zich er met **+0,0** in het afgelopen kwartaal te handhaven, maar ook daarvoor zijn de vooruitzichten voor Q2 weinig rooskleurig (**-8,0**). De detailhandel is ook de **enige sector die een verdere daling van de tewerkstelling verwacht** in het komende kwartaal.

▪ **DIENSTEN: hoop op betere benen voor de sprong richting koplopers**

De **dienstensector** kende met een evaluatie van **-15,4** al voor de tweede keer op rij het **meest belabberde kwartaal van alle sectoren**. Opmerkelijk toch voor een sector die in 15 jaar POL zo vaak een sterkhoudster was. De dienstensector is uiteraard ook bijzonder divers samengesteld, met zowel administratieve en intellectuele diensten als contactberoepen, de eventsector en freelancers – waarvan een aantal groepen door de coronacrisis heel hard getroffen worden. Niettemin is dit wel al **beter dan begin dit jaar verwacht** (**-19,5**), ondanks dat de *winstmarge* nog negatiever werd (**-23,1**). Alle overige indicatoren vertoonden in Q1 weliswaar duidelijk beterschap, maar bleven fors negatief. Maar **er is hoop**: zowel *omzet*, *tewerkstelling* als *investeringen* keren naar verwachting komend kwartaal ten goede en in de plus. Zelfs in die mate dat ze zorgen voor een heel **licht positieve algemene prognose voor de dienstensector van +0,7** voor het tweede kwartaal van 2021. Daarmee **hoopt de dienstensector het komende kwartaal de sprong in te zetten van de bezemwagen richting het koploperspeloton**.

- **BOUW: positieve kopbeurt doortrekken**

Op kop van dat leidende peloton van de Limburgse economie verzet de bouwsector momenteel het meeste werk. Met **+8,2** evalueren de bouwbedrijven het eerste kwartaal van 2021 het **meest positief van alle sectoren**. Met uitzondering van de winstmarge zetten **alle indicatoren voor het eerst weer positieve cijfers** neer, met een **speciale vermelding voor de investeringen** die stegen van -1,5 naar +19,7. Met **vooruitzichten van +16,5** rekent de bouw erop de **positieve lijn het komende kwartaal te kunnen voorzetten** en zelfs de negatieve tendens inzake *winstmarge* te kunnen keren (+0,0).

- **PRODUCTIEBEDRIJVEN: erop en erover**

De maakbedrijven verwachten in het **komende kwartaal de koppositie van de bouwsector te kunnen overnemen**, getuige de prognose van +19,6. Daarmee is de productiesector het **meest optimistisch gestemd** over het tweede kwartaal van 2021. Op de winstmarge na (-1,1) vertoont **elk van de prognose-indicatoren een positief cijfer van om en nabij +20** of meer. Zo stijgt de **prognose voor tewerkstelling** van +0,0 naar +19,4, het **hoogste cijfer van alle sectoren**. Het **voorbij eerste kwartaal werd met +5,8 ook reeds positief beoordeeld**, goed voor een tweede plaats, na de bouwsector. Op de *winstmarge* na (daling tot -5,4), kregen **alle deelindicatoren een positieve evaluatie** mee. Daar waar de **export** drie maanden geleden nog achterbleef (-16,5) **steeg** ook deze in Q1 voor de productiebedrijven **mooi door** tot +9,8.

- **GROOTHANDEL: mee in de aanval dankzij investeringen**

De groothandel haakt, na de opvallende 'hongerdip' in laatste kwartaal van 2020, mee aan in het wiel van de bouw- en productiesector, met een **positieve evaluatie van +4,9** en **stijgende vooruitzichten** tot +11,3. Ondanks dat hun **export** veel **moeilijker weer in gang** blijkt te kunnen worden getrokken (-25,0), lanceerden de groothandelsbedrijven daartoe met +46,9 als het ware een **investeringsoffensief**. Voor het **komende kwartaal** blijven investeringen en tewerkstelling (+18,8) ruim in de plus, terwijl ook de **export** in de groothandel **langzaam uit de dal** lijkt te kunnen gaan klimmen (+0,0).

ANALYSE op basis van de BEDRIJFSGROOTTE

Kijken we naar de grootte van de bedrijven, dan is een consistente lijn te tussen de verschillende grootteklassen trekken moeilijker. Over het algemeen blijft de conclusie wel overeind dat de grotere bedrijven een stuk positiever tegen de economische gang van zaken aankijken en dat de vooruitzichten in elk van de categorieën verbeteren. De grote(re) bedrijven tot 50 werknemers evalueerden het voorbije kwartaal reeds met een ruim positief cijfer en trekken die lijn sterk verder door.

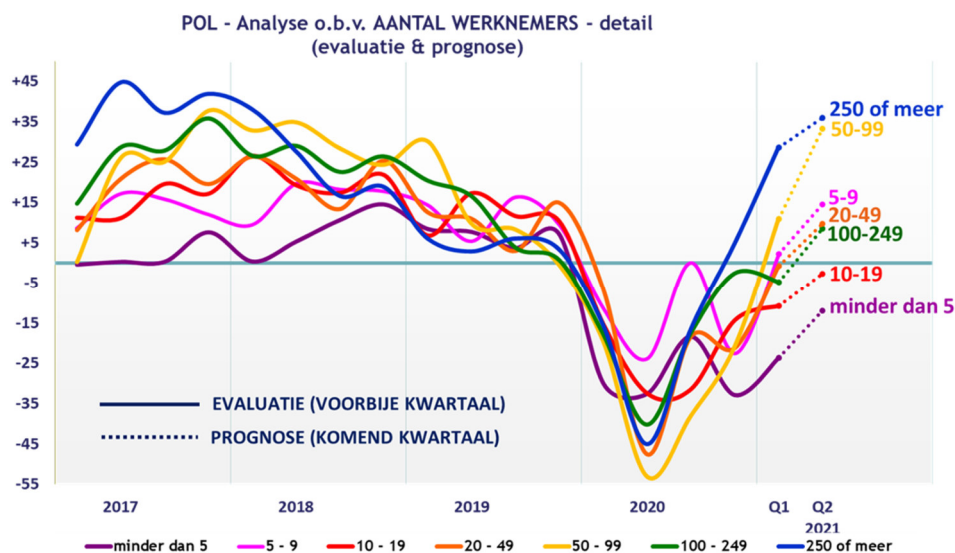
De bedrijven met 100-149 werknemers spelen hier echter stoorzender en leunen eerder aan bij de kleinere bedrijven (5 tot 49 werknemers), die met nipt positieve of nipt negatieve evaluaties een sterke verbetering voor het eerste kwartaal optekenen en minder hoge, maar duidelijk positieve prognoses voor het komende kwartaal vooruitschuiven.

Hierbij zijn echter de bedrijven met 10 tot 19 werknemers de vreemde eend in de bijt met een nog duidelijk negatieve prognose voor Q2. Dat laatste geldt nog meer voor de kleinste bedrijven (minder dan 5 werknemers), die veruit het meest negatief oordeelden over het afgelopen kwartaal.

- **GROTE BEDRIJVEN: meest positieve prognoses in meer dan 3 jaar, behalve...**

Zowel de **grootste bedrijven** (meer dan 250 werknemers) met +28,6, als de bedrijven met **50-99 werknemers** met +10,9, evalueren het **voorbij eerste kwartaal van 2021 reeds in belangrijke mate positief**. De **vooruitzichten voor het komende kwartaal** stijgen zelfs door naar respectievelijk +35,9 en +33,2, **waarden waarvoor we al tot eind 2017 moeten teruggaan** om ze nog tegen te komen. Zowel de indicatoren *omzet*, *tewerkstelling* (+39,5 bij de grootste bedrijven), als *investeringen* (+39,4 voor bedrijven 50-99 werknemers) vertonen nog hogere waarden.

Opvallend genoeg **vallen de bedrijven met 100-249 werknemers hierbij volledig uit de toon**. Meer nog: het is de **enige categorie voor wie het eerste kwartaal van 2021 minder goed (-4,8) was** dan het laatste kwartaal van 2020 (-2,6). **Ook de vooruitzichten blijven met +8,6 duidelijk achter**, maar gaan wel in stijgende lijn. Met die cijfers sluiten de bedrijven met 100-249 werknemers eerder aan bij de kleine bedrijven.

- **KLEINE(RE) BEDRIJVEN: veelal op de goede weg**

Ook de bedrijven met **5-9 werknemers** (+2,2) en met **20-49 werknemers** (-0,8) zitten bij de evaluatie van Q1 immers **dicht bij het nulpunt**, maar zien een **duidelijke verbetering richting Q2**, met respectievelijk prognoses van +14,4 en +9,6.

Maar ook hier zijn er met de **bedrijven met 10-19 werknemers stoorzenders**. Voor deze bedrijven was het **afgelopen kwartaal nog duidelijk veel negatiever** (-10,8) en geraakt ook de **prognose voor komend kwartaal niet in de plus** (-2,7). Lagere investeringen en verder wegwijnende winstmarges zijn een teken aan de wand dat veel van de bedrijven met deze omvang het momenteel **hard te verduren** hebben.

- **KLEINSTE BEDRIJVEN: beter en beter, maar de weg is nog erg lang**

De kleinste bedrijven, zij met minder dan 5 werknemers, kunnen daarover meespreken. Zij evalueerden Q1 2021, **ondanks een aanwijsbare verbetering, met -23,7 veruit het sterkst negatief**. De **vooruitzichten** van -12,0 vertonen een **duidelijke verdere verbetering**, maar ook in deze tak van sport blijven de kleinste bedrijven **onderaan bengelen** in vergelijking met de grotere broers.